І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 93. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 19-го ТРАВНЯ 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 19, 1965 No. 93. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Вівторок, 18-го травня 1965 р.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ПРОСИТЬ КОНГРЕС ЗМЕНШИТИ ПОДАТКИ ВІД КУПОВАНИХ АВТ, холодильників, радіових апаратів, фонографів, грамофонних плит, від квитків вступу до театрів,кін і концертів та від багатьох інших предметів. Це зменшення податків коштуватиме державну скарбницю $3.9 більйона. Зменшення податків від купованих товарів відбувалося б ратами. Перше зменшення мало б бути вже від 1-го липня ц.р, на суму $1.75 більйона; друге від 1-го січня 1966-го року на таку саму суму, а пізніше ще на суму $464 мільйонів в трьох ратах, починаючи від січня 1967, 1968 і 1969. Податок від авт має бути зменшений пересічно до $155 від одного воза, а тепер він становить пересічно $225 від авта.

ЗДА ПОГОДЖУЮТЬСЯ НА ТЕ, ЩОБ ПРЕЗИДЕНТОМ САНТО ДОМІНГО БУВ АНТОНІО ҐУЗМАН, — прихильник колишнього президента Хуана Боша. Ґузман має бути президентом до грудня 1966 року, пізніше мав би урядувати законно вибраний новий президент. Але голова цивільно-військової хунти генерал Імберт Баррерас не погоджується на таку розв'язку, бо вважає, що Бош був зам'який у відношенні до комуністів, і таким самим є і теперішній президент, полковник Каманьо Деньо, який почав революту 24 квітня, домагаючися повороту Боша. Імберт Баррерас відновив боротьбу, щоб зліквідувати збройні сили Каманя Деня. ЗДА мають в Домініці вже 22,000 збройних сил, які хочуть передати команді Організації Американських Держав, яка мала б завести лад в Домініці та встановити новий уряд, що володів би над цілою країною.

ДОСІ 42 СТЕЙТИ ЗАЯВИЛИ, ЩО ЗДІЙСНЮВАТИМУТЬ ЗАКОН ПРО СКАСУВАННЯ ШКІЛЬНОЇ СЕГРЕГАЦІЇ. Закон із 1964-го року передбачає, що ті стейти, які не здійснять закону про об'єднання шкіл для білих і негритянських дітей, не зможуть діставати федеральної допомоги на свої школи. Окремі школи для білих дітей мають бути скасовані до осени 1967-го року. Деякі шкільні округи в південних стейтах заведуть повне об'єднання шкіл вже із початком шкільного року 1966-1967, а інші обіцяють це перевести аж в шкільному році 1967-1968.

СЕКРЕТАР ОБОРОНИ РОБЕРТ МЕКНАМАРА ПРО ПРОТИРАКЕТНУ ЗБРОЮ. Зізнаючи в Палатній Комісії Видатків, секретар оборони заявив, що треба подумати про продукцію протиракетних ракет, які могли б обороняти цю країну проти комуністичного Китаю, який в майбутності зможе мати свої власні далекосяжні ракети. Система протиракетних ракет зможе коштувати від $8 до $10 більйонів. Протиракетна зброя проти СССР коштувати може два рази стільки, що проти комуністичного Китаю.

СЕКРЕТАР ПРАЦІ ВІЛЛАРД ВІРЦ ТУРБУЄТЬСЯ ПРАЦЕЮ ДЛЯ МОЛОДІ НИЖЧЕ 20 РОКІВ. Промовляючи на зборах делеґатів робітничої спілки громадських послуг, Вірц сказав, що в червні число безробітних виноситиме 4,200,000, з чого 2,200,000 становитиме молодь у віці від 16-го до 21-го року. Секретар праці казав, що конче треба знайти працю для цієї молоді, яка не має жадного спеціяльного вишколу. Вірц гадає, що між молоддю тому таке велике число злочинців, що вона не може знайти праці. Внаслідок замалої освіти велике число молоді не може відбувати військову службу.

У СВІТІ

В ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ ИДУТЬ ОСТАННІ ГАРЯЧКОВІ ПРИГОТУВАННЯ у вижиданні приїзду британської королеви Єлисавети II. Вона мала прибути у вівторок 18 ц. м. на 11 днів з першою такою офіційною візитою британського монарха від 1909 року, коли-то з відвидинами до Вільгельма II прибув король Едвард VII. До приїзду Єлисавети II німці прив'язують велике морально-політичне й престижеве значення. Президент Гайнрих Любке особисто перевірив „королівський поїзд", що буде відданий до розпорядження Єлисавети.

З БОЛГАРСЬКОЇ АМБАСАДИ У МОСКВІ ДЕМОНСТРАЦІЙНО ВИЙШОВ американський амбасадор Фой Колер, коли комуно-болгарський президент Георгій Трайков, у честь якого влаштовано прийняття, лаявся проти Америки за її ніби-то „злочинні авантюри" у В'єтнамі. Коли амбасадор Колер вийшов, то совєтський президент Анастас Мікоян продовжував атаки проти Америки у тому самому тоні.

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЛЕВІ ЕШКОЛЬ ЗАПРОПОНУВАВ 4-ом арабським державам, які підписали з Ізраїлем перемир'я у 1949 році, перевести негайно мирові переговори. Він відкинув суґестію туніського президента Габіба Бурґіби, щоб Ізраїль зрікся частини своєї території і прийняв всіх арабських втікачів, звернувши увагу, що територія Ізраїлю становить тільки 1.5% території чотирьох сусідніх арабських країн та що Ізраїль прийняв вже і поселив у себе пів мільйона жидів, які виеміґрували з арабських країн.

ФРАНЦУЗЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ МОРІС КУВ ДЕ МУРВІЛЬ МАВ ДВОГОДИННУ РОЗМОВУ з совєтським міністром Андреєм Громиком у Відні, де відбулось святкування 10-річчя відновлення державної незалежности Австрії. Ця розмова, яка стосувалась ситуації у Південній Азії, чи пак у В'єтнамі, відбулася вже після від'їзду з Відня міністрів закордонних справ ЗДА, Діна Раска, і Британії, Майкела Стюарта. Раніше Громико відмовився дискутувати справу В'єтнаму з Діном Раском.

В КОРДОННІЙ СМУЗІ СІЯМУ СТАЛОСЯ БАГАТО АКТІВ ТЕРОРУ Й АТЕНТАТІВ, що тамошні державні власті лякаються, чи це не початок плянової і зорганізованої нової комуністичної „визвольної війни", себто підривно-революційної акції. Сіям граничить з Ляосом, Камбоджею і Бірмою. — комуністичні аґітатори й терористи прибувають головно з інфільтрованих комуністами Ляосу та Камбоджі. ЗДА обіцяли допомоги, щоб 28.000 кордонної сторожі збільшити на 25 %.

УРЯД В ІНДОНЕЗІЇ ЗАБОРОНИВ ВСЯКІ ДАЛЬШІ ІНВЕСТИЦІЇ закордонного капіталу. Тамошні комуністи, керовані насправді з Комуністичного Китаю, наполягають на повну конфіскацію американських і британських нафтових компаній, над якими встановлено вже державну контролю.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКИЙ УРЯД ВИДАЛИВ АМЕРИКАНСЬКОГО ПОЕТА Аллена Ґінсберґа, якого вважають за одного з передових духових представників нюйоркської богеми з артистичної дільниці Ґрінвіч Віллердж. Аллен Ґінсберґ викликав захоплення серед чеської молоді своїм виступом на фестивалі чеської молоді 1 травня ц. р. Тому, що це модерніст, який насправді є яскравим запереченням „соцреалізму", то — очевидно — комуністична влада злякалася його впливу на чеську комуністичну молодь.

ГОЛОВНИЙ УРЯД УНСОЮЗУ В ПЕРШОМУ ДНІ СВОЇХ РІЧНИХ НАРАД ВИСЛУХАВ ЗВІТИ ЕКЗЕКУТИВИ, РЕДАКЦІЇ „СВОБОДИ", ГОЛОВНИХ РАДНИХ Й УПРАВИ „СОЮЗІВКИ"

Союзівка, Кергонксон. — У першому дні річних нарад Головного Уряду Українського Народного Союзу крім полагодження формальностей, вислухано звіти Екзекутиви, редакції, головних радних і управителів „Союзівки". Український Народний Союз виказує багато проробленої праці та організаційних, господарських і видавничих досягнень впродовж минулого року, а до тих успіхів можна зарахувати й перший день теперішніх річних нарад цього Головного Уряду, що відбуваються на цьому шматку України на американській землі. В понеділок 17 травня, як уже згадано, крім формальностей, вичерпано в одному першому дні нарад звіти членів Головного й Екзекутивного Комітету, редакції „Свободи", Головної Ради та управителів „Союзівки". Наради почалися о год. 10 перед пол. відіграням американського й українського Гимнів. Після того головний предсідник Йосип Лисогір, як уже інформовано у вчорашньому числі, виголосив своє вступне слово. Після дальших формальностей: пошанування померлих Членів та покладення квітів біля пам'ятника Шевченка, приступлено до звітування. Все звітування, за вийнятком Контрольної Комісії, можна було вичерпати в одному першому дні нарад завдяки тому, що звіти були вже раніше надруковані та роздані всім учасникам нарад для ознайомлення, а звітодавці обмежувалися до загальної характеристики важливіших справ з їх друкованих звітів. Передавши ведення нарад першому заступникові головного предсідника, інженерові Степанові Куропасеві, звітування започаткував головний предсідник Йосип Лисогір.

Тому, що приготовані вже до друку звіти гол. урядовців, як і протокол з цих річних нарад, будуть опубліковані цього року в короткому часі — найпізніше до кінця червня — подасться нижче тільки характеристика всіх звітів.

Звіт головного предсідника Йосипа Лисогора

Головний предсідник у своєму звіті подав загальну характеристику й оцінку праці УНСоюзу у трьох головних ділянках його активности: організаційній, фінасовій і культурно - видавничій, ілюструючи їх конкретними даними і цифрами. Говорячи про організаційну працю, Головний Предсідник ствердив, що з днем 31-го грудня 1964 року УНСоюз мав усіх 84 000 членів, на 900 членів більше, як у тому самому часі минулого року. Хоч у звітовому часі зорганізовано 4 400 нових членів, — велика їх більшість пішла на покриття втрат внаслідку смертности, дозріння грамот, суспенд, вибрання готівки і т. п. УНСоюз має тепер — звітував п. Йосип Лисогір — забезпечень на $75 000 000, кругло на $5 000 000 більше, як було рік тому. У фінансовій ділянці УНСоюз виказує з кожним роком більший ріст і розвиток. З кінцем 1964 року УНСоюз мав $29 000 000 майна. (яке з міжчасі вже переступило $30 000 000), себто на $1 200 000 більше, як в тому самому часі попереднього року. Говорячи про інвестиції того майна, головний предсідник ствердив, що ці інвестиції все більше ставиться на службу членів УНСоюзу і всієї нашої громади, доказом чого може послужити факт, що гіпотечні позики на церкви, народні доми, школи та подібні установи переступили вже $2 500 000. Найбільшою з цих гіпотечних позичок є позичка на будову посвяченої з минулу неділю величавої церкви в Нюарку, Н. Дж. — на $500 000. Окрему увагу головний предсідник присвятив культурно - видавничій діяльності, як також Союзіці, репрезентаціям та загальним проблемам УНСоюзу на тлі всього життя наших спільнот — в ЗДА і Канаді.

Звіти заступників головного предсідника — інженера Ст. Куропася і п-ні Анни Герман

Заступники гол. предсідника інж. Куропась і Анна Герман у своїх заввагах до своїх надрукованих звідомлень окрему увагу звернули на працю Екзекутиви та тенденції розвитку УНСоюзу в різних ділянках його активности. „Треба зміни в нашій організаційній системі — говорив інж. Куропась — якщо маємо рости, бо часи коней та возів вже минулися, а для модерних автострад треба нових швидких авт". П-і Анна Герман твердила, що 1964 рік був успішний завдяки активності союзових діячів, як у Відділах так і в централі, а від посилення цієї праці залежатиме й дальший розвиток УНСоюзу.

Звіт головного секретаря д-ра Я. Падоха

За організаційну ділянку праці УНСоюзу в 1964 році звітував обширно головний секретар д-р Ярослав Падох, ілюструючи свій звіт табелями руху членів і Відділів, порівнаннями з минулими роками та характеристикою організаційної праці й досягнень в порівнанні з іншими нашими й американськими подібними установами. Згадавши на початку померлих у звітовому часі видатніших союзових діячів, д-р Ярослав Падох давав загальні вияснення до детальних даних у надрукованому звіті про канцелярійну працю, організаційні заходи і зусилля та інформаційно-пропаґандивну і вишкільну працю.

Найбільше уваги віддав звітодавець головній ділянці праці під його відповідальністю, себто — організаційній. В кінцевих підсумках цієї праці звітодавець твердив, що загальне число членства УНСоюзу з кінцем 1964 р. виносило, як це вже коротко згадав інший звітодавець, 84 414 членів, себто на 921 членів більше, як при кінці попереднього року. Цей чистий приріст членства міг би бути поважно більший, якби можна було запобігти зайвим втратам у членстві, якби можна було запобігти зайвим втратам у членстві внаслідок передчасного згрошевлення грамот, суспенд та под. Звітодавець ствердив, що УНСоюз виказує виразну тенденцію росту в членстві і при відповідних зусиллях він швидко досягне намічену у цьому відношенні мету, заокругливши кількість свого членства до 100 000.

Звіт головного касира Романа Слободяна

До надрукованого детального звіту про стан майна УНСоюзу та його розвитку, поданого в багатьох табелях, головний касир Роман Слободян ствердив, що майно УНСоюзу вже переступило 30 мільйонів долярів, збільшившися у звітовому часі майже на півтори мільйона долярів. До цього ствердження гол. касир додав: „Думаю, що цей факт ми повинні зокрема підкреслити, бо ж походимо і належимо до народу, що його занадто часто називається з прикметником „бідний", а з народних пословиць відомо, що „бідному і вітер в очі", що „бідного б'ють" та інші „кривди йому діються". Коли ж нам пощастило збудувати українську установу, що перестала бути „бідною" і яка зараховує себе вже до мультимільйонерів, то це великий, дуже великий здобуток не тільки для її членів, але і для всієї нашої спільноти та народу".

Інші звіти

В дальшій черзі звітували: гол. редактор „Свободи" Антін Драган, який подав загальну характеристику Видавництва та його проблем у звітовому часі, головні радні — Богдан Зорич, Ярослав Гук, Тарас Шпікула, Дмитро Шмаґала, Василь Гузар, Андрій Джула, Анна Чопик, Іван Одежинський, Олена Олек, Осипа Олінкевич, Мирон Куропась, Марія Демидчук та Олена Штогрин, як також управителі Союзівки Данило Слободян і Володимир Квас. Гол. радний Богдан Мельник з Монтреалю з уваги на занедужання участи в нарадах не бере, але свій звіт надіслав. Неприявний на нарадах із здоровних причин також заступник голови Головної Контрольної Комісії УНСоюзу інж. Володимир Коссар з Вінніпеґу.

Порядок другого дня нарад у вівторок 18 лютого започатковано звітами Головної Контрольної Комісії та її членів, після чого передбачена дискусія над усіма звітами Екзекутиви, Гол. Контрольної Комісії, редакції „Свободи", головних радних та управи „Союзівки".

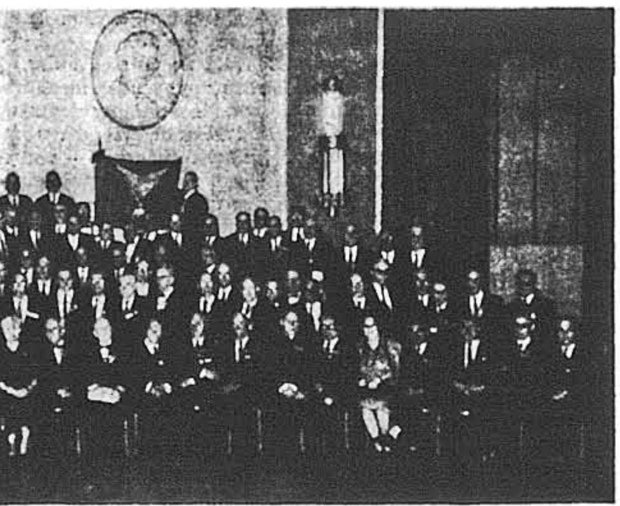
У Південному В'єтнамі сподіваються великого наступу комуністів

Сайґон. — Американська і південно - в'єтнамська розвідки ствердили буцім-то понад усякий сумнів, що Північний В'єтнам приготовляє великий збройний наступ проти південно - в'єтнамського вільного режиму, при чому над кордоном зосереджено цілу 325 північно - в'єтнамську дивізію яка вмаршує до Південного В'єтнаму у відповідному моменті. Потверджують теж, що частини реґулярної 304-ої північно - в'єтнамської дивізії пересунені теж до безпосередніх бойових дій у Південному В'єтнамі. У зв'язку з цією поважною загрозою береться на увагу — твердять американські чинники — безпосередню участь американських збройних сил проти комуністичних партизанів та північно-в'єтнамських військ. До цього часу Америка обмежувала свою військову поміч до військових інструкторів, допомоги гелікоптерами, в останніх місяцях— допомоги стежним і бойовим летунством та охороною власних таборів, летовищ і складів. Уведення американських військ до безпосередньої бойової акції має, буцім-то, наступити вже в найближчому часі. Вказує на це збільшування американських збройних сил у Південному В'єтнамі щораз новими одиницями. Перерва у бомбардуванні Північного В'єтнаму продовжується. В совєтських та комуно-китайських газетах і радіо про те тимчасове припинення американських налетів — ані слова. Щодо катастрофи на летовищі в Бієнгуа, то нема ще остаточного офіційного підсумку втрат в людях і літаках, але потверджують, що число вбитих американців буде коло 27, а число знищених і пошкоджених бомбовиків — коло 40.

На Академії на пошану УСС були присутні Президент д-р Ст. Витвицький і Владика Стемфорду Йосиф Шмондюк

Ню Йорк. — Академію для відзначення 50-річчя Українських Січових Стрільців дня 15-го ц. м. в авдиторії Джуньйор Гайскул при Евню „Б" вшанували своєю приявністю Президент Української Народної Республіки в екзилі д-р Степан Витвицький, Єпископ української католицької дієцезії в Стемфорді, Владика Кир Йосиф Шмондюк та перший командант Леґіону Українських Січових Стрільців отаман д-р Теодор Рожанковський. Кожного з них вітали приявні постанням з місць та ентузіястичними оплесками. Прибули також оо. Василіяни під проводом свого протоігумена, ВПР о. д-ра Миколи Когута.

Під час Товариської Зустрічі Українського Громадянства з УСС-ами, що відбулася в неділю, 16 травня ц. р. голова Окружної Ради Союзу Українок Америки, п-ні Наталя Чапленко вшанувала від імени Українського Жіноцтва, згуртованого в цій організації, єдину живу жінку - Усусуса, пані Ганну Дмитерко - Ратич окремою промовою та врученням їй китиці квітів, під гучні оплески всіх приявних.

УКРАЇНСЬКІ СІЧОВІ СТРІЛЬЦІ, ПРИСУТНІ НА З'ЇЗДІ В НЮ ЙОРКУ 15 І 16 ТРАВНЯ
На цій знимці присутні колишні УССтрільці, які були на З'їзді в Ню Йорку 15 і 16-го травня. В першому ряді зліва: Слюсарчук, о. Р. В. Рабій, М. Мінчак, д-р В. Білозор, д-р Ст. Ріпецький, Іван Тиктор, Анна Дмитерко-Ратич, Лев Лепкий, от. Теодор Рожанковський, президент УНР в екзилі д-р Степан Витвицький, д-р Володимир Ґалан, Жиґмонт Олексин, о. Степан Городецький, д-р Волод. Калина, вдова по УСС д-р І. Турянському — пані Турянська; третій відправа Петро Постолюк, далі д-р Сава Никифоряк і д-р Ярос. Гриневич.
Світлив: Йосип П. Старостяк

Преосв. Кир Ярослав Ґабро відслужить Св. Літургію у Ватиканському Павільйоні на Світовій Виставці

Ню Йорк. — Преосв. Кир Ярослав Ґабро, єпископ Єпархії св. о. Николая в Шикаґо, відслужить Св. Літургію в українсько - католицькому обряді у Ватиканському Павільйоні, на Світовій Виставці в суботу 22- равня ц. р. в год. 11:15 перед пол. Цю Св. Літургію спонзорує Асоціяція Української Католицької Преси, члени якої візьмуть участь в 1-му Світовому Конґресі Католицької Преси, який відбудеться в готелі Валдорф - Асторія, в днях 18-22 травня ц. р. Під час цієї Св. Літургії кілька релігійних пісень відспіває хор церкви св. Юра з Ню Йорку під диригентурою пана Івана Хомина. Сьомий Світовий Конґрес Католицької Преси спонзорований Міжнародним Союзом Католицької Преси в Америці (Ню Йорк), відбудеться вперше у ЗДА. Участь у ньому візьме кількасот видавців та редакторів католицьких журналів і часописів з цілого світу. Попередні Конґреси Католицької Преси відбувалися в Европі: в Брюсселі (1930), в Римі (1936 і 1950), в Парижі (1954), у Відні (1957) і в Сантандер (Еспанія, 1960 р.). Конґрес в Ню Йорку проходитиме під гаслом: „Правда в шуканні свободи".

Улас Самчук відзначений Шевченківською срібною медалею

Торонто — Установлену Українською Науковою Радою в Канаді Шевченківську срібну медалю за заслуги в ділянці української мови, науки, мистецтва й культури взагалі — одержав за окремі заслуги в ділянці української літератури відомий український письменник Улас Самчук.

Її вручив під час прийняття на пошану письменника дня 7 травня ц. р. в Торонті президент Української Наукової Ради в Канаді проф. д-р Є. Вертипорох, виголошуючи при цьому окреме привітання і передаючи йому окрему грамоту з рішенням-постановою Ради.

ГЕН. ВАСИЛЬ СВАРИКА ПОМЕР У ФРАНЦІЇ

Париж. — У Франції упокоївся в Бозі начальник Артилерійської Управи Міністерства Військових Справ Української Народної Республіки, генерал-поручник Василь Сварика, на 92 році життя.

Похозано його 30 квітня на цвинтарі міста Везіну. Залишив він доньку і двох синів, що перебувають у Франції.

Видавець-редактор Іван Тиктор відвідав Гол. Канцелярію УНСоюзу і „Свободу"

В понеділок 17-го травня ц.р. Головну канцелярію УНСоюзу і редакцію „Свободи" відвідав відомий український видавець-редактор Іван Тиктор, основник концерну „Українська Преса" у Львові, 70-річчя з дня народження і 40-річчя видавничої праці якого було відзначене в неділю, 16 квітня ц.р. ювілейною зустрічю в Ню Йорку. Прибулий в супроводі відомого еміґраційного письменника і фейлетоніста Івана Керницького-Ікера, колишнього співробітника „Нового Часу" й інших газет концерну „Українська Преса", сеньйор українських видавців познайомився з працею гол. канцелярії УНСоюзу, як також редакції і друкарні „Свободи", оглядаючи їх влаштування. В розмові з членами редакції дир. Іван Тиктор поінформував про свою теперішню видавничу працю на терені Канади, зокрема про видавану ним тепер „Історію української культури", що її перший том появився недавно і другий том якої в новому опрацюванні готується до друку і має вийти ще цього року.

Д-р Володимир Богун-Чудинів доповідає на науковій конференції в Ню Йорку

Ню Йорк. — В днях 12-15 квітня ц. р. відбулася тут 622 наукова конференція Американського Математичного Т-ва. Взяло в ній участь кілька соток математиків із ЗДА і Канади а також інших країн і виголошено 80 доповідей про нові здобутки в різних ділянках математики. Одним із доповідачів був проф. В. Богун-Чудинів, професор математики в Морґан Стейт Коледж, Балтімор. В своїй доповіді представив він кінцеві висліди своїх дослідів дотично метод побудови потрійних систем любого порядку. Цією проблемою цікавилось багато математиків, аж остаточно загальну розв'язку знайшла вона у працях проф. Б-Чудинова. Про цю ділянку своїх дослідів доповідав він на інтернаціональному математичному конґресі у Стокгольмі (1962) і також на конґресі математиків Канади і конґресі математиків скандинавських країв.

Проф. Богун-Чудинів закінчив недавно 70 рік життя і з цієї нагоди одержав спеціяльну подяку від президента свого коледжу за свої наукові і педагогічні успіхи. Привіт Ювілятові прислав також голова Головної Ради НТШ проф. Смаль-Стоцький і Дирекція Мат.-Прир.-Лік. Секції НТШ. Тому, що професори стейтових коледжів звичайно переходять на емеритуру із 65 роком життя, а проф. Б.-Чудинову винятково продовжено право викладання до 70 року життя, в наступному шкільному році приняв він становище професора при катедрі математики в Сетон Голл Університеті.

Відбувся П'ятий Турнір Круглів УНСоюзу стейтів Пенсилвенії і Огайо

Койтсвіл, 15-го травня. — В цій місцевості біля Янґставну, Огайо, відбувся традиційний вже турнір круглів, що його влаштовує спеціяльний спортовий комітет. Цього року очолював цей комітет Евген Волошин. В турнірі взяло участь 26 дружин, які змагалися в конкуренціях чоловіків, жінок, юнацтва і доросту за чашу ім. Дмитра Галичина, яку уфундував 161 Відділ УНСоюзу з Амбрідж, Па., чашу ім. Григорія Германа, яку уфундували Тарас і Катерина Шмаґали з Парми, та ряд чаш і нагород, уфундованих УНСоюзом.

Змагання турніру започаткував головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір викиненням першої кулі. Турнір пройшов з повним успіхом. Його висліди будуть подані в „Українському Тижневику". Після турніру влаштовано бенкет, в якому взяло участь понад 200 осіб змагунів та запрошених гостей. Бенкетом проводив майстер церемонії Евген Волошин, а серед почесних гостей були на ньому о. монс. Лев Адам'як, парох української католицької церкви св. Трійці, і о. Олійник, парох української православної церкви св. Петра і Павла, від УНСоюзу Йосип Лисогір — гол. предсідник, Дмитро Шмаґала, Осипа Олінкевич і Андрій Джула — гол. радні УНСоюзу та комісар поліції Янґставну Терлецький, який репрезентував мейора міста. Головним промовцем на бенкеті був гол. предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY. N.J. 07303

За і проти Президента

Від часу останніх виборів радикально змінився образ партійно-політичних сил довкола президента Джансона. Відомо, що Линдон Б. Джансон кандидував під гаслом продовжування внутрішньої і закордонної політики Джана Ф. Кеннеді. Мавши за свого опонента-суперника Беррі Голдвотера — Джансон, так би мовити, автоматично втішався палкою підтримкою всіх ліберальних елементів. В останніх тижнях-днях демократично-ліберальний табір критикує Джансона у Конгресі, демонструє одверту ворожість по студентських „кемпусах" — проти Джансона виступає вся демократично-ліберальна преса.

На внутрішньому ґрунті ліберальні демократи не вдоволені занадто, буцімто, скромними постановами законопроєкту про забезпеку муринам права голосування в південних стейтах, — замалою сумою, призначеною на боротьбу проти бідности, — занадто, буцімто, великими впливами консервативних фінансових і промислових кіл у департаментах скарбу та торгівлі. Сенатор Едвард Кеннеді з Мессачузетсу одверто вів кампанію за схвалення поправки до згаданого законопроєкту про виборчі права муринів, щоб заборонити взагалі будь-які оплати, як передумову допущення громадян до голосування. Президент став на конституційному становищі, що такі оплати залежать від стейтового законодавства. Тільки завдяки підтримці республіканців це становище Президента перемогло невеличкою більшістю 49:45 голосів. Знову ж другий сенатор Роберт Кеннеді, недавній генеральний прокуратор, так само одверто критикував Президента за його становище у справі Домініканської республіки.

Водночас, не тільки лідер республіканців в Сенаті Дірксен, і не тільки поза Сенатом Д. Д.Айзенгавер та ричард Ніксон, але й Беррі Голдвотер публічно підтримали становище Президента супроти комуністичної агресії у В'єтнамі. І навпаки: демократичні сенатори Вейн Морз і Ернест Грінінг стали наче лідерами цілої фаланги ліберальних законодавців і професорів, які насправді ллють воду на млин комуністичної пропаганди. Логічно, психологічна реакція Линдона Джансона на всі прикрощі, які він нині має від ліберальних демократів — штовхає його ще більше в сторону консервативної демократичної правиці і в сторону республіканців.

Московська Церква на Україні

Як колись у царській Росії, в перейменованій на Совєтський Союз російській імперії твердинею російського духа і базою для русифікаційного наступу є Православна Церква.

Єдиною, чисто адміністраційною ознакою деякої окремішности Русскої Православної Церкви на Україні є титул „екзарха України", надаваний Митрополитові Київському й Галицькому. З Україною цей „екзарх України" нічого спільного не має: наставляють його з Москви за попередньою апробатою відповідних органів МВД. Як доводять прізвища попереднього екзарха Іоана Соколова і теперішнього Іосафа Лелюхіна, кожночасний екзарх повинен бути росіянином, людиною російської культури і спрямування. В офіційній ієрархії Русскої Православної Церкви цей екзарх, як митрополит Київський і Галицький, займав друге місце після митрополита Крутицького і Коломенського, але недавно і цей „привілей" зліквідовано: в указах Синоду з кінця 1964 Київський і Галицький Митрополит фігурує вже на третьому місці — після митрополита Ленінградського і Ладозького.

Ніякою, хоч би й позірною самоуправою „Русская Православная Церков" на Україні не користується. Вона повністю залежить від московського Синоду, який призначає не лише екзарха та митрополита, але й місцевих єпископів, який рішає про їх перенесення чи й усунення, що й відбувається в тісній „координації" з совєтськими державними органами. Дуже характеристичні з цього погляду можуть бути й останні зміни на постах „українських" за територією єпископів. Дотеперішнього єпископа Львівського і Тернопільського, Григорія Закаляка, у зв'язку із голосною в усьому світі справою Почаївської Лаври, що її режим зліквідував, як осередок релігійного життя, звільнено на „шестимісячний спочинок". На його місце призначено Дам'яна Марчука, дотеперішнього Чернівецького і Буковинського єпископа, народженого на Волині, але яскраво промосковської орієнтації. Водночас із цим звільнено від виконування обов'язків дотеперішнього намісника й ігумена Почаївської Лаври Варфоломія, а на його становище призначено випробуваного у взаєминах з режимом архимандрита Августина Шкварка, настоятеля Покровської парафії в місті Запоріжжі Дніпропетровської єпархії.

Усі ці факти свідчать, з одного боку, про послідовне деградування московським Синодом київських митрополитів на щораз нижче місце ієрархії „Русской Православной Церкви", а з другого — про рішуче намагання Москви тримати церковне життя на Україні під посиленою контролею синодальних і режимних чинників.

ЗАКОН ПРО „ПРАВО НА ПРАЦЮ"

Президент Джансон недавно заявив, що він звернеться до Конґресу із законопроєктом про скасування 14-ої секції закону Тефта - Гартлі, де говориться про те, що прийняті на працю робітники не мусять бути членами робітничих спілок.

Конґрес ухвалив робітничий закон Тефта - Гартлі в 1947 році. Цей закон про право на працю зобов'язує у таких 19-ох стейтах: Алабама, Аркенсо, Флорида, Джорджія, Міссіссіпі, Південна і Північна Каролайни, Теннессі, Тексас і Вірджінія на Півдні, Айова, Кензас, Небраска, Південна і Північна Дакоти — на Середньому Заході та Арізона, Невада, Юта і Вайомінґ.

В урядових колах передбачають, що в Конґресі відбуватиметься завзята боротьба за скасування цього закону. Про це знають і в проводі робітничих організацій, які досі не натискали на Президента, щоб звернувся до Конґресу зі зверненням в цій справі, бо на початку цього року страйк портових вантажників створив некорисні настрої до робітників, пізніше постала небезпека страйку в сталевій промисловості, і також була не вияснена ситуація з виборами у Міжнародній Спілці Електричних Робітників.

Тепер і уряд і провід робітництва вважають, що наявні в Конґресі настрої уможливлюють скасування зненавидженого робітництвом закону.

Урядова статистика стверджує, що не мають слушности робітничі організації, коли твердять, що 14-ий пункт закону Тефта - Гартлі є перешкодою для економічного розвитку країни. Ця сама статистика заперечує і твердження прихильників закону, які вважають, що він сприяє розвиткові економіки.

Згідно зі статистикою сумнівним є навіть те, чи закон про право на працю має вплив на зменшення числа робітників, зорганізованих у спілках.

В роках від 1958 до 1962 число членів робітничих спілок із правом на працю у восьмох стейтах зменшилося, у восьмох збільшилося, а в трьох залишилося без зміни. В 9-ох стейтах без закону про право на працю число зорганізованих робітників збільшилося, а в 20-ох стейтах обнизилось.

З цього виходить, що кількість членства робітничих спілок залежить від інших чинників, а не від 14 (Б) пункту закону Тефта - Гартлі.

Прихильники закону підкреслюють його моральний бік, кажучи, що несправедливо змушувати когось належати до професійної спілки. Крайовий Комітет Права на Працю вважає 14 (Б) пункт закону за єдину перешкоду до того, щоб робітничі провідники опанували політику цієї країни.

Та інакше на цю справу дивляться робітничі організації. Їхні представники твердять, що „право на працю" є властиво „правом на нищення", бо працедавці за допомогою цього закону хочуть зруйнувати робітничі спілки. Вони вказують на те, що, в роках 1947-1951, коли робітники мусіли голосувати, чи вони за обов'язкову приналежність до професійних спілок, чи ні, — тільки 7.6 відсотка з тих, що мали право голосу, висловилися „ні". Отже, твердять робітничі провідники, не робітники, а працедавці дбають про „волю" затруднених.

Робітничі провідники мають ще один арґумент проти прихильників закону про працю. Вони кажуть: робітничі організації згідно з законом мусять переговорювати з працедавцями в справі нових трудових контрактів, з яких користають всі робітники. Отже, всі робітники мусять бути членами професійних спілок.

Треба ще згадати, що численні працедавці, головно великі компанії й корпорації, прихильно ставляться до вимог робітничих організацій, щоб усі затруднені були членами профспілок, бо тоді, кажуть вони, робітничі організації мусять бути більше відповідальними за долю затруднених і працедавця.

Немає 100-відсоткової певности, що теперішній Конґрес скасує 14 (Б) пункт закону Тефта - Гартлі. Робітничі провідники нараховують у Палаті Репрезентантів 222-ох конґресменів, які підтримають їх домагання. Але організація прихильників права на працю обчислює, що „за" буде 190 конґресменів, і таке саме число буде „проти". Решта утримається. А для ухвалення треба 218 голосів. В Конґресі нараховують 212 прихильних робітництву конґресменів.

В Сенаті також немає певної більшости, але зорганізоване робітництво вирішило вже тепер звести бій за скасування зненавидженого закону, бо на другий рік може зменшитися та велика більшість, яку мають демократи в цьому Конґресі.

Л. Г.

Загострення становища в Домініканській Республіці

Санто Домінґо. — П'ять військових літаків домініканської хунти знищили радіову стацію, яка була на терені тих повстанців, що їх очолює нововибраний „президент" тих повстанців, що почали —були революцію 24-го квітня, домагаючися повороту колишнього президента Хуана Боша — полковник Каманьо. Літаки діяли на команду голови п'ятичленної військово - політичної хунти, що її очолює генерал бригади Антоніо Імперт Баррерас. Цим налетом на радіову стацію порушено перемир'я, яке досі порушували цільні стрільці полк. Каманя. ЗДА є проти порушення перемир'я з 5-го травня, і амбасадор Беннет гостро запротестував проти летунського налету, який спричинив двоє вбитих цивільних осіб. Полк. Ф. Каманьо через цю радієву стацію звертався до домініканських громадян. Перед знищенням цієї стації він оголосив був ультиматум ЗДА, домагаючись, щоб американські збройні сили не входили на територію, що її займають повстанці під його командою.

Людмила Коваленко

Таксі і Шевченко

Нюйоркські репортери, бажаючи знати опінію середнього нюйоркця, звертаються з питаннями передусім до шоферів таксівок.

Моїм друзям - нюйоркцям, які приїхали мене відвідати у Вашинґтоні, довелося почути саме від шофера таксі деякі думки, що наповнили їх серця гордістю і радістю. Почалося це з того, що, сідаючи в таксі, вони дали адресу:

— Пі і двадцять третя, Шевченко меморіял!

Кинувши такий пропаґандивний м'яч, вони чекали, як шофер таксівки зареаґує на нього. Але він нічого не сказав, а завернув таксі і поїхав вгору по Пенсильвенія Авеню.

— Ні чорта він не знає! — сердито обізвався чоловік. — Не треба було і втягати Шевченкове ім'я . . . Не можеш без пропаґанди!

— Як не знає, то нехай вивчить, — резонно відповіла жінка. — Не ми ж перші до Шевченка їдемо . . .

— Шевченка! . . Шевченка! . . Та він цього імени й не вимовить!

— Навчиться! Якщо Айк вивчив, то таксівкар і подавно може!

У цей час назріваючу родинну суперечку перепинив сам шофер, який, злегка повернувши голову, спитав:

— А ви звідки?

— Ми українці! — поспішила з пропаґандивною формулою пані.

— Та звісно, раз ви до нього їдете, так ви українці. — мотнув головою шофер. — Але звідки ви сюди приїхали?

— З Ню Йорку.

— То була гарна парада, що ви мали минулого року . . . Це, мабуть, уже рік тому?

— Так, майже рік, — сказали мої нюйоркці, стримуючи радісний дріж у голосі. — Ви його пам'ятаєте?

— О, звичайно! Дуже гарна парада . . . Я возив тоді кількох українців з Канади. Я не знав, що в Канаді є українці.

— О, так! Там вони на третьому місці, зараз після французів, — ствердили гордо нюйоркці. — Фактично, вони перші поставили Шевченкові пам'ятник в Вінніпеґу, перед парляментом, — викладали вони шоферові таксі українську політграмоту. — Ми в Америці були вже другими після них.

— Чому ж це так? — розчаровано протягнув шофер. — Америка мусить бути скрізь перша! А Він, як видно, був добрий чоловік!

Тут вони під'їхали до пам'ятника, і шофер таксі побажав їм щиро.

— Enjoy yourselves!

Перед пам'ятником стояв вінок хору з Нюарку, і мої нюйоркці присіли на мармурову лавку, насолоджуючись почуттям, що Вашинґтон таки вже знає і пам'ятає Шевченка, хоч, може, й не завжди уміє вимовити його ім'я так чітко як вимовляв генерал Айзенгавер під час відкриття.

Зрештою, опінія шоферів таксі вважається за опінію середнього американця, в даному разі — середнього вашинґтонця! І варто поїхати до Вашинґтону, щоб її ще раз ствердити.

Леся Лисак

ВЕСІЛЛЯ

У травневі суботи ви часто побачите на вулицях міста валку авт, прикрашених білими, голубими та рожевими стрічками. Ці авта весело трублять і стараються звернути на себе увагу інших авт та прохожих. Це їдуть новоодружені та їхні дружби, дружки й гості.

Картина погідна, приємна й всім нам добре знана. Адже то по наших селах у гриви коней, якими їхали молодята „до шлюбоньку святого", заплітали паперові стрічки. Різниця хіба в тому, що в нас ці стрічки були яскравіші — зелені та червоні — бо ці два кольори вважались весільними.

Мені не раз приходило на думку, чи звичай прикрашувати авта на весілля не походить припадком від наших перших еміґрантів, які в тузі за прекрасними кольоритними сільськими весіллями хотіли бодай зберегти якусь мініятюрну частину . . . саме оці стрічки? Хотілось навіть запитати когось компетентного в цих справах, але по надумі — краще ні, краще залишитися при здогадах, які наближають до рідного . . . Бо дрібка нешкідливих ілюзій може інколи роз'яснити вам цілий день . . . І тому я люблю дивитися на прибрані кольоровими стрічками авта і згадувати колишні весілля на селі . . .

Учора, надивившись досхочу на веселі авта, я застала вдома лист із села. В ньому цілий жмут новин, а між ними — хто з ким одружився. І я читаю: „В Михаліни Яркунихи було весілля, женила сина. Та в нас тепер не всі заховують старі звичаї. От підуть в сільраду, розпишуться та й по всьому. Тільки дехто ще бере шлюб у церкві".

. . . Вмить блíднуть кольорові стрічки, що ще хвилину тому на вулиці миготіли перед очима. Стає так, немов би хтось присипав попелом ясну, соняшну картину. Терпкий жаль підходить до горла . . .

Отже — не було „шлюбоньку святого" . . .

Отже — „розписалися в сільраді" . . .

Сільради навряд чи змінились за цих двадцять п'ять років. Вони, мабуть, виглядають так само, як тоді, в тридцять дев'ятому — сорок першому році. Неохайні, засмерділі махоркою, горілкою та кислими огірками. З небілених стін так само насуплено дивляться портрети „вождів", на долівці валяються недокурки . . .

Голова сільради, в не дуже то чистій сорочці, юхтових чоботях, неголений, намагається говорити „урядовою мовою", наслідуючи „партійних товаришів" з району. У висліді — покалічена мова, дешевий жарґон, від якого стає млосно . . .

Уявляю собі: незугарним, кострубатим письмом він „реєструє" новоженців. Він напушений, бо він тепер — не абияка парсона, — він жеж „вінчає по - радянськи". Можливо, при кінці „церемонії" він скаже: „Ну, да, ви тепер муж і жена".

Можливо, що я помиляюся. Можливо, що голова сільради вдягнув навіть чисту сорочку, помив руки, почистив чоботи. Можливо, що на цю оказію прикрашено навіть портрети „вождів" червоними полотнами й смерековими гілками. Можливо, що в сільраді не чути ні махорки, ні горілки . . .

Але мені ніяк не стає веселіше від цих оптимістичних здогадів, і попіл, що присипав ясну картину — не зникає . . .

Бо перед моїми очима все ще стоїть тамта картина . . . „шлюбоньку святого" . . .

. . . Як увечері перед весіллям молода у барвінковому вінку й „биндах" широких, довгих до землі „биндах" ходила з дружками від хати до хати, — ходила просити на весілля. Вона похилялася в доземному поклоні — такому самому, як у церкві — перед старшими, а дітей цілувала тричі в личка й промовляла до кожного — і старшого і дитини: „Просили вас тато, мама і я вас прошу на весілля" . . . Бо так велів звичай — старий, дуже старий, хто-зна скільки йому було сторіч? . . І було щось майже містичне в цих доземних поклонах, і було щось майже освячуюче в прозорій, схвильованій блідості обличчя „молодої". І відчувалось таку повагу хвилини, яка буває тільки раз — єдиний раз у житті . . . Бож завтра вранці вона піде до церкви, до „шлюбоньку святого", останній раз дівчиною, щоб вернутися молодицею . . .

А ранком молода тричі падала батькові й матері в ноги і просила благословенства. І відказували батьки: „Хай Бог благословить". Так, бо без Бога — не було весілля . . .

А потім — їхали до церкви, навіть як церква була дуже близько. Бо так теж звичай велить. Попереду музики — голосні, веселі, щоб чуло все село. А дружки собі, не зважаючи на музик — співали.. А молода — плакала. Виразно плакала, не закриваючи обличчя. Чи це тому, що хвилина була така велика, чи може теж наказував звичай?

А коні мали паперові стрічки в гривах, а вози були замаєні зеленню.

І білий льняний рушник лежав перед тетраподом у церкві, і стояв пан-отець в світлих ризах. І клали на голови високі корони з золотої бляхи, і складали руки на оксамитній пурпурі Євангелії . . .

І це був найсвятіший день у житті села, цей день як пішли „до шлюбоньку святого".

Можливо, що коли син Яркунихи вернувся із своєю молодою з сільради, на столі стояв коровай, заквітчаний як колись весільною „квіткою". Можливо — а навіть дуже правдоподібно — що весільні гості випили по чарці за здоров'я молодят . . . як колись . . Можливо, що навіть хтось із тих, старших, затягнув давньої весільної пісні . . . Про це в листі немає згадки.

Я могла б запитати і написати, як тепер виглядає весілля в моєму селі — але не варто. Бо, поминаючи релігійні й етичні сторінки, весілля Яркунишиного сина — не є в моїх очах весіллям.

Це — ще тільки один, до болю сумний, епізод з циклу: „Як вбивають душу села".

Історія американського доляра

На початку нашої державности, ще перед тим, як були випущені гроші З'єднаних Держав, в обігу були англійські колоніяльні шилінґи, французькі люїдори, еспанські дубльони і інші чужинецькі гроші. Це спричиняло багато труднощів і сповільнювало міжнародну торгівлю. І тільки в 1785 році Конґрес ухвалив запровадити доляр, як одиницю американської валюти, і десяткову систему, як методу рахунку. Сім років пізніше, після прийняття Конституції, офіційно встановлено монетну систему З'єднаних Держав, і 1793 року в Філядельфії скарбниця почала карбувати монети.

Перші монети З'єднаних Держав були встановлені в квітні 1792 р., включаючи золоті доляри, що звалися тоді „орли", півдоляри й чверть доляри, срібні півдоляри, чверть доляри, десятицентівки (дайм) і п'ятицентівки.

Паперові гроші існували навіть ще перед підписанням Декларації Незалежности. Вони називались „континентальною валютою". Але дуже швидко знецінились, і з'явився навіть такий вираз: „Не варта навіть континентала". Це не була федеральна валюта, а банкноти.

Перші федеральні паперові гроші з'явились тільки після Громадянської війни в деномінаціях 5, 10 і 20 долярів. У 1862 р. випущено папірці, що їх назвали „зеленими спинами" за їх колір. Вони з'явились у деномінаціях 1, 2, 5, 10, 20, 50, 100, 500 і 1000 долярів.

Відомий усім символ доляра, правдоподібно, походить з мехіканського чи еспанського „p", що означало пезо або піястер. Теорія, що виникла із студій старих манускриптів, каже, що літера „с", написана поверх „п", розвинулась пізніше в той знак, яким ми позначаємо тепер „доляр".

Мотто на грошах З'єднаних Держав „Ми віримо в Бога" походить з 1861 р., тобто з часів Громадянської війни. Священик М. Р. Ваткінсон, парох одного маленького містечка в Пенсилвенії, був дуже стурбований сучасною людиною і вірою в Бога. Він написав секретареві фінансів ЗДА Салмонові Чайсові, пропонуючи друкувати релігійне мотто на монетах. Чейсові сподобалась така ідея, і він наказав карбувати коротке мотто на монетах.

І тільки 93 роки пізніше, в жовтні 1957 року, те саме мотто з'явилось і на паперових грошах. Якийсь М. Ротберт з Камдену, Арканзо, обходячи з тацею парафіян у церкві під час служби Божої, подумав: „Чому тільки карбовані монети мають релігійне мотто, добре було б, щоб і паперові гроші, які мають широку циркуляцію по всьому світі, мали такий самий напис і таким способом розносили по цілому світі вістку, що ми, американці, віримо в Бога".

Президент Д. Айзенгавер прийняв цю пропозицію і в липні 1955 року Конґрес ухвалив закон, висловлений такими словами: „З нагоди прийняття нової фарби для друкування американської валюти на паперових грошах, друкувати таке саме мотто „Ми віремо в Бога". Відтоді на всіх американських грошах, карбованих і паперових, друкуються ці слова.

Американська Рада

А. Власенко-Бойцун

ПОСТАТЬ СЕЛЯНИНА В ТВОРЧОСТІ УЛАСА САМЧУКА

(1)

Улас Самчук змальовує працьовитого і поступового селянина у трьох своїх повістях: „Волинь", „Марія" і „Ост" І, „Морозів хутір".

Кожний з цих героїв живе в добі великих соціяльних перемін і бореться за збереження своєї сім'ї і свого майна, в умовах надзвичайно тяжких для українського селянина 20-их і 30-их років

Самчук представляє своїх героїв парами або групами: у „Волині" постать селянина заступлена двома персонажами, батьком і сином, при чому батько, Матвій Довбенко, репрезентує старе покоління, а син, Володько — нове, молоде покоління. В повісті „Марія", поруч головної героїні, виступають два її мужі, Гнат і Корній, які репрезентують два прошарки села, бідних і багатих. Завершенням героя-селянина є патріярхальна постать Григора Мороза, батька, що представляє селянську аристократію, хуторян, в трилогії „Ост".

Хроніка „Волинь" складається з трьох томів: перший — „Куди тече та річка" — охоплює життя села до першої світової війни; другий — „Війна і революція" — показує життя села під час першої світової війни і революції; третій — „Батько і син" — змальовує життя волинського села між двома світовими війнами в умовинах польської займанщини.

Композиція „Волині" проста, всі події нанизані довкола родини Довбенків. Головним героєм повісти є село Тилявка, його ріст, розвиток. Виразниками цього росту є спершу батько, а згодом син; батько репрезентує біологічний розвиток, а син духовий.

Центральною постаттю першого тому є батько, центральною постаттю цілої повісти є Володько.

Матвій Довбенко, як і більшість Самчукових героїв, син Дерманя (прототипом його, за інформаціями автора, є його рідний батько, Олексій); він підприємливий і поступовий хазяїн, що сміливо змагає до поширення свого господарства і піднесення життьової стопи своєї родини.

Він скуповує землю, клаптик за клаптиком, корчує її та перетворює на родючі ниви, як це робили його предки, він неначе рефлекс казкових багатирів: „. . . і любить він те минуле і встають в уяві діди- велетні. Ідуть пралісами, рвуть столітні дуби, розчищають галявини". („Волинь" І, ст. 309).

А коли йому стає тісно в його маленькій садибі, він мандрує, шукаючи великої посілости. Це не легко вдається йому, але він твердо й послідовно прямує до своєї мети. Він їде на північ, в Московщину, але там йому не подобається, люди бідні, неохайні, земля неврожайна; він їде на південь і нарешті знаходить пригожу землю, куди сам із вибраними односільчанами переселюється. Там будує він новий хутір, засновує нову оселю.

Матвій не боїться зміни, не боїться труднощів, не боїться життя, воно йому підкоряється. Матвій стверджує, що:

„Життя чавить — той герой, хто з-під тої чавухи хоч одним цілим ребром вилізе". („Волинь І. ст. 42).

День за днем, рік за роком показує Самчук змагання свого героя, його турботи, його радощі, що чергуються так, як чергуються пори року, день і ніч у відвічному порядку. Хазяйство Матвія — увесь його світ, в якому все проходить пляново й доцільно. Життя Матвія складається з праці. Праця — це орати і сіяти, лупати каміння і заробляти вісімдесят копійок за цілий день. Але Матвія не лякає праця, бо праця — це гроші, а гроші — це земля, яку можна купити за гроші.

Землю Матвій любить і цінить понад усе. „Земля для всіх і для всього. Земля найбільше щастя — більша за любов, за життя. Земля найбільший скарб . . . Земля сон мільйонів поколінь . . . Золото, краса, любов, молодість і вічний учитель мудрости." („Волинь" І. ст. 308).

Праця і земля — це дві пристрасті, що володіють Матвієм. Їм підкоряється не тільки Матвій, але й вся його сім'я, що працює від ранку до вечора, поборюючи труднощі нового поселення.

І хоч життя Матвія та його родини тверде, воно справді гарне і радісне. Матвій суворий до себе, до своєї другої дружини, Насті, суворий до дітей, однак всі вони його безмежно люблять, шанують і радіють його успіхами, а найбільше син його, Володько: „. . . чоло його ясне і горде, ніби він син великого царя. Завжди і завжди гордий він своїм батьком. Он над шляхом за шором розбіглись хати. Нове селище. Там святочно одягнені люди, там біжать з галасом діти, там ідуть і гуторять до церкви жінки. Батько. Це все батько". („Волинь І. ст. 310).

Створюючи посвать Матвія, Самчук вводить нового героя, новий тип селянина, що знає свою мету і свідомо прямує до неї, що є ковалем власної долі, що числить тільки на власні сили і досягає своєї мети не геройством чи злочином, а напругою волі і послідовною, щоденною працею.

Власне залізна воля і вперте прямування до наміченої мети дозволяють героєві Самчука побороти всі труднощі і добитися здійснення своїх плянів.

У другій і третій частині „Волині" Матвій відходить на другий плян, перше місце займає пробудження національної свідомости села і формування його духового провідника Володька. Автор помалу розкриває перед читачем зміни, що відбуваються в селі, і паралельно показує психологічний розвиток сина цього села від раннього дитинства і перших самостійних досліджень: „куди тече та річка?" — аж до зрілого й свідомого питання: куди прямує його батьківщина і яка її роля у світі?

Спочатку це спокійне, патріярхальне життя старовинного Дерманя, згодом Тилявка, будова нових хуторів, нові умовини, боротьба „дерманців" із місцевими пастушками. Ще згодом школа, російська мова і портрет царя, що домінує і в школі, і над селом. Під час війни це втікачі, перші ластівки національної свідомости.

У розмові з дівчинкою-галичанкою, Володько вперше довідується, що не Пушкін, а Шевченко найбільший поет України: (Дівчинка) „Пані учителька казали, що найбільший наш поет Шевченко".

(Володько) „Зовсім неправда. Я таких поетів і не чув . . . Це не руські поети. Руські поети це: Пушкін, Лермонтов, Кольцов . . . — Ой ні, — пробувала сперечатись дівчина . . . То може російські . . . Я в Росії не вчилася . . . Я знаю наші, руські або українські . . ." („Волинь" II. ст. 42). І хоч Володько не вірить їй, однак вірш, що вона декламує, глибоко його захоплює.

Під час революції село ділиться на два табори: одні за революцію, другі за самостійну Україну. Довбенко в другому таборі. Матвій так розподіляє ролі своїх синів:

„Ти сказав Матвій — воїн. Ти вчений. Ти мій спадкоємець-плугатар . . . Борітесь за неї мечем, пером, плугом . . .

Дайте їй працю велику" („Волинь" II. ст. 206)

Найстарший син, Василь, іде в армію Петлюри, Володько в гімназію, а найменший Хведот допомагає батькові в хазяйстві. Село переживає щасливі дні волі: „Все відчуло нараз, як спали пута. Всім захотілось будувати високі, світлі хати. Всім хочеться жити, жити, жити". („Волинь" II. ст. 66.)

Ідилія, однак, не триває довго. Змінюється влада, змінюються порядки. Відходять свої, приходять чужі, насамперед поляки, згодом большевики, село переживає злидні і руїну, „дає все нові й нові податки".

(Далі буде)

В СУБОТУ, 22-ГО ТРАВНЯ ПО ПОЛУДНІ, ВЕЛИКІ ВРОЧИСТОСТІ ВМУРУВАННЯ ДОКУМЕНТІВ У ПОСТАМЕНТ ПАМ'ЯТНИКА ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ У ВАШИНГТОНІ!

Марія Логуш

ПАМ'ЯТІ ГЕННАДІЯ КОТОРОВИЧА

Була війна. Сірий, похмурий Берлін прийняв мене січневим холодом. Стояли довгі черги за цигарками, коли я вранці вийшла з Ангальтерської залізничої стації. Сіріло. Мені здавалося, що в цьому міті я напевно не зустріну ні одної веселої людини. Серце плакало за Прагою, до якої я приросла була з уваги на її високу культуру та на еліту української еміґрації, якій у великій мірі завдячую своє всебічне формування.

Геннадій Которович

Одного дня — я познайомилась з редактором Геннадієм Которовичем. Здається було це в Романішес Кафе на Кюрфюрстендам, де що п'ятниці сходились за горнятком так званої „кави" цікаві люди, що в той час з тих чи інших причин перебували в Берліні. З першого погляду мене вразила незвичайна елеґантність цього порівняльно молодого журналіста. Він був одягнений приблизно так, як в ті часи воєнних умовин одягались тільки німецькі фільмові артисти, які виїздили в Італію, Францію, Мадярщину робити фільми і очевидно привозили з тих країн все, що було найкраще.

Зовнішність Г. Которовича гармонізувала повністю з його ввічливістю, вмінням бути справжнім джентлменом. Він був високо культурною людиною, обдарований великим журналістичним хистом европейського маштабу, як я про це мала змогу пізніше переконатися, і таким знали його всі колеґи, приятелі та знайомі.

Найцікавішою прикметою його було те, що він дуже любив молодь, зокрема студентів. Здавалось, він ввесь час хотів бути молодим, веселим, безжурним. Для цього він утримував досить просторе мешкання, куди часто запрошував молодь на товариські зустрічі.

Я думаю, що через ці зустрічі я згодом звикла до непривітного Берліну, і він перестав бути для мене містом, в якому рідко можна було зустріти усміхнене обличчя. Геннадій Которович завжди усміхався радісною, щирою усмішкою. Зустрівши вас випадково на вулиці і завваживши з 10 метрів, його обличчя заливалось сонцем. Він мав невичерпний засіб приємних слів, які завжди вмів в пору сказати, і коли вас огортала мелянхолія, він вмів вказати, скільки в житті гарних речей, які можуть радувати людину.

Геннадій Которович любив людей, любив людей добрих і він готовий був завжди кожному якось помогти, чимось прислужитися. Пригадую собі, що взимі 1944 року я конче мусіла поїхати до Кракова, хоч зроду вдалась очайдухом якщо йде про подорожування (12-річною дівчиною побувала в Югославії на літніх вакаціях в Дубровніку і до збірного пункту для виїзду з Братислави на Словаччині я перший раз їхала із Закарпаття сама), — їхати в чуже незнане місто в воєнних часах (більшовицький фронт був майже під Краковом) не було приємним.

Та вистачила маленька записочка Геннадія Которовича, яка відкрила мені двері в доми прекрасних людей, таких самих як і він. Його приятелі зустріли мене так, наче його самого і з цього я відчула, як вони його любили й шанували.

Которович був людиною настільки доброю й щедрою, що не був здібний, маючи щось, не поділитись цим з іншим. Був він прекрасним гостителем, і коли їздив до родини на Холмщину, ніколи звідти не повертався голіруч. Не ховав він пахучого українського сала, що цінилось в той час вище золота, чи інших припасів, а навпаки справляв пир, для якого залюбки сам приготовлював найсмачніші закуски. Був він в цьому справжнім майстром. Коли товариство збиралось, він сам сідав збоку і з насолодою поглядав, як товариство уплітало, аж за вухами тріщало.

На другий день ішов, як і всі, в берлінський ресторан й заїдав певдо-обід чи вечерю, що складалась з остогидлих мушлів (без карток), від яких скреготав на зубах пісок, або задовольнявся „айнтопф-ом". Це — зупа, невідомо з чого зварена.

Останній раз я бачила Геннадія Которовича в 1945 році в Ашафенбурзі, де він жив в таборі із своєю сестрою й племінником. И тут він був клопотливим, старався вгостити, чим було можна, хоч був на таборових харчах, яких замало було, щоб сито жити, а забагато, щоб вмерти з голоду.

Вістка про його смерть дуже глибоко мене вразила. Мені здавалось, що ця людина ніколи не постаріється, ніколи не буде хворою. Та чи в дійсності може він вмерти в пам'яті всіх тих, що його знали? Я переконана, що ніколи.

Молодий поет Віталій Коротич у своїх віршах про Грузію говорить про дуже цікавий звичай грузинського нарду, за яким, коли вмирає велика людина, на кам'яній дошці, що нею закрита могила, нема жодного ймення. Якщо людина була добра й своїми ділами заслужила на пам'ять то люди з покоління в покоління будуть пам'ятати, хто лежить під тим каменем.

Десь в чужій німецькій землі лежить теж людина, якої могилу ледве чи хтось побачить з тих, що знали покійного, але пам'ять про нього залишиться в їх серцях назавжди.

Свідчення нації

(Збірник сучасного українського фольклору „Народнє слово")

Недавно вийшла з друку цінна книжечка, збірник сучасного українського фольклору „Народнє слово". Вона має 128 сторінок. Передмову написано по-українськи і по-англійськи, а резюме — французькою мовою. Видав книжечку Союз Земель Соборної України — Селянська Партія, упорядкував, написав примітки і вступи Юр. Семенко.

Передмова збірника про сучасне слово українського народу починається відомим висловом нашого пророка Т. Г. Шевченка:

Наша дума, наша пісня
Не вмре, не загине.
От де, люди, наша слава,
Слава України!

І дійсно, у збірнику „Народнє слово" зібрано величезний скарб українського фольклору. Поміщені в ньому приказки, прислів'я, анекдоти, частівки, думи, бажання і пісні політичних в'язнів віддзеркалюють страшну епоху сталінського терору. Слово українського народу було і залишилося найліпшою зброєю, котра не підлягала ніякій цензурі і передавалася з уст в уста, лунала по всій Україні, правдива, крізь стогін і сльози народу, дотепно і влучно піддаючи критиці весь комуністичний режим, його нелюдяні порядки. Справді, спротив нашого народу проти совєтської влади не був зламаний, а мова його була „голосна та правдива, як Господа слово".

У розділі про думи подана історія їх постання.

Наводиться і сучасна „Дума соловецька", створена комуністичними невольниками — політичними в'язнями, які з горем говорять про свої страждання, проклинають совєтську владу.

...Діди сивоусі і підлітки-діти.
Усіх їх загнала однакова доля —
Далека північ, ГПУ неволя.

При частівках і жартах наводиться критика нелюдяної влади та глузливо ілюструється боротьбу в самій КПСС між її керівниками.

Упорядник збірника згадує, що совєтський уряд, боячися дії сили народнього слова, прагнув створити совєтський фольклор, намагався цим показати, що підсовєтські народи виступають за совєтську владу. Але в дійсності совєтського фольклору не існує.

Совєтська фольклористика існує не на базі народнього слова, а як одинз відд. пропаґанди КПСС що на основі своєї генеральної лінії народню творчість розглядає лише як знаряддя клясової боротьби.

Несфальшований український фольклор, що створений нашим народом під совєтською владою, має яскраво виражений протисовєтський зміст. Підтвердження цьому читач може знайти в збірнику „Народнє слово".

Рекомендуємо придбати збірник „Народнє слово" кожному, хто хоче знати, як український нарід ставиться до совєтського ладу.

Інж. І. Кисіль

Українська Літературно-Мистецька Клюб

● З Літературно-мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю 21 травня ц.р. відбудеться літературно-музичний вечір, при чому його літературну частину виповнять виступи Віри Вовк, Миколи Понеділка і Івана Керницького, а музичну частину заповнять продукції молодої пари музик — Сузен Гладкої, скрипка, й Гени Вольц, фортепіян. Початок о год. 1/2 8 вечером.

● Прем'єр Малайзії Абдул Рахман хворіє на глюкому — поважну хворобу очей, що погрожує сліпотою. Він сам виявив це під час свого недавнього перебування в Токіо, де, м. і., радився тамошніх спеціялістів-лікарів.

Пластова Станиця в Ню Йорку

подає до відома, що

ПЛАСТОВІ ТАБОРИ

на „Вовчій Тропі" в Іст Четгем

відбуватимуться:

ХЛОП'ЯЧІ (для новаків і юнаків) від 3-го ЛИПНЯ — 31-го ЛИПНЯ 1965 р.

ДІВОЧІ (для новачок і юначок) від 31-го ЛИПНЯ до 28-го СЕРПНЯ 1965 р.

Станиця приймає зголошення: Кожної середи, 6 до 8 год. веч.; п'ятниці, 6 до 8 веч.; суботи 12 до 3 по полудні в Пластовій Канцелярії — 144 2-га евню (1-ий поверх) в Ню Йорку.

Реченець зголошень для хлоп'ячих таборів кінчається 31-го травня, а для дівочих — 15-го червня 1965 р. Після цього реченця зголошення не будуть прийматися.

СТАНИЧНА СТАРШИНА в Ню Йорку

УКРАЇНСЬКА ПАРОХІЯЛЬНА ШКОЛА в ГАРТФОРДІ, Конн.

має честь запросити Шановне Громадянство на

ҐРАДУАЦІЙНУ ЗАБАВУ

яка відбудеться

в суботу, дня 22-го травня 1965 р.

у залі

УКРАЇНСЬКОЇ ПАРОХІЯЛЬНОЇ ШКОЛИ
125 Wethersfield Avenue, Hartford, Conn.

Початок о год. 8:30 веч.

Музика п. Б. Гриняка. Аранжер п. дир. Р. Романишин

Вступ для дорослих 3.00 дол., для молоді 1.50 дол.

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ
В П'ЯТНИЦЮ, 21-го ТРАВНЯ 1965 р., о год. 8-ій веч.

— відбудеться —

МИСТЕЦЬКИЙ ВЕЧІР

в якім беруть участь:

ВІРА ВОВК, ІВАН КЕРНИЦЬКИЙ, МИКОЛА ПОНЕДІЛОК

В музичній частині виступлять молоді музики:
ЄУЗЕН ГЛАДКА — скрипка, ҐЕНЯ ВОЛЬЦ — фортепіян

ГОЛОВНА УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРСЬКОГО Т-ВА ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

повідомляє, що

З'ЇЗД ДЕЛЕҐАТІВ УЛТПА

(11-ті ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ)

— відбудеться —

в днях 29 і 30 травня 1965 р. (субота і неділя) на Союзівці, Оселі УНС в Кергонксон, Н. Й.

До участи в З'їзді крім делеґатів запрошуємо усе членство УЛТПА.
Реєстрація учасників починається в п'ятницю, 28-го травня 1965 року.
Початок Нарад в суботу 29-го травня о год. 8-ій рано.
Господарем З'їзду буде Відділ УЛТПА, Метрополія Ню Йорк, який влаштовує

БЕНКЕТ і РАВТ

в СУБОТУ 29-го ТРАВНЯ 1965 р. о год. 8-ій вечером

Після бенкету в розваговій частині виступлять наші добре відомі гумористи (ВП-ве) Іван Керницький і Микола Понеділок з актуальними гуморесками і фейлетонами.

Просимо замовляти кімнати на Союзівці якнайскорше безпосередньо на адресу Адміністрації Союзівки: Ukrainian National Association Estate — Kerhonkson, N. Y., Phone: Kerhonkson 5641.

ПРОГРАМА З'ЇЗДУ:

Субота, 29-го травня 1965 р. Початок нарад о год. 8-ій ранку

1. Відкриття З'їзду;
2. Вибір Президії Зборів;
3. Затвердження порядку нарад;
4. Затвердження протоколу попереднього З'їзду;
5. Затвердження новоприйнятих членів УЛТПА;
6. Вибір Комісій;
7. Звітування Керівних Органів УЛТПА;
8. Звіт Контрольної Комісії;
9. Дискусія над звітами;
10. Уділення абсолюторії уступаючим Керівним Органам УЛТПА;
11. Вибір Керівних Органів УЛТПА;
12. Прийняття нового Статуту УЛТПА;
13. Плян праці нововибраної Головної Управи УЛТПА;
14. Стипендійний Фонд при Головній Управі УЛТПА;
15. Ділова Конференція;
16. Внески і запити;
17. Резолюції;
18. Закриття З'їзду.

Перерва на обід від год. 12:30 до 1:30 по пол.
Кінець нарад год. 6-та веч.
Год. 8-ма веч. БЕНКЕТ і РАВТ.

Неділя, 30-го травня 1965 року.
Год. 10 рано — Богослуження.

Спільне засідання представниць СЕКЦІЇ ДРУЖИН ЛІКАРІВ при Відділах УЛТПА відбудеться в суботу, дня 29-го травня 1965 року о год. 3-ій по пол.

Збори, сходини і конференції різних агенд УЛТПА, як Медичної Громади, Секції Психіятрів, Секції Лікарів Стоматологів, Комісії Стипендійного Фонду, Видавничої Комісії та інших Комісій УЛТПА відбудуться першого і другого чи третього дня З'їзду.

ЗА ГОЛОВНУ УПРАВУ УЛТПА:

Д-р Мирон Л. ЗАРИЦЬКИЙ, голова — Д-р Олег М. ВОЛЯНСЬКИЙ, секретар

Українська Вільна Академія Наук у США

НАУКОВЕ ЗАСІДАННЯ

Комісії для дослідів над пореволюційною Україною і Совєтським Союзом.

Доповідь д-ра Ярослава БІЛІНСЬКОГО, проф. Університету в Делевар: „Новий совєтський уряд і старі проблеми". (Особливо українська).

Засідання відбудеться в суботу, 22-го травня 1965 р., о год. 7-ій веч. в будинку Академії: 206 Вест 100 вул., Ню Йорк.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА

св. Покрови в Геркімер, Н. Й.

запрошує всіх на

ПОСВЯЧЕННЯ НОВОЗБУДОВАНОЇ ЦЕРКВИ

яке довершить

23 травня ц. р. з початком 10 год. ранку

БЛАЖЕННІШИЙ

МИТРОПОЛИТ ІОАН

Первоієрах Української Православної Церкви в ЗДА в сослуженні чисельного ДУХОВЕНСТВА.

●

По Службі Божій, о 1-ій годині дня в залі Укр. Нар. Дому при вулиці Кинґ і Юрика відбудеться

СВЯТОЧНИЙ ОБІД І КОНЦЕРТОВА ПРОГРАМА

Вся Служба Божа від початку аж до закінчення буде передана через радіо з радієвої висильні в Геркімер.

Настоятель: о. Володимир МЕЛЬНИК
Голова Пар. Уряду: Михайло ЩИРБА

ПОДЯКА

З Волі Божої, прийнявши Найсвятіші Тайни, дня 11-го квітня 1965 року, після довгої та тяжкої недуги на 81-му році життя, в Ню Гейвені, Конн., помер

інж. Микола Старицький

колишній співробітник Округи Шляхів у Києві.

Дякуємо Високопреподобному о. Протопресвітерові Федорові Борецькому, Настоятелеві Української Православної Свято-Покровської Церкви в Ню Гейвені, за відвідини Його вдома і в шпиталі, за слова втіхи і розради в тяжкі хвилини життя, за урочисте відслуження похоронних обрядів і зворушливе процальне слово. Дякуємо хористам за гарне виконання церковних співів під час відправ.

Наша щира подяка належить і Вп. докторові Я. Туркалові за дбайливу лікарську опіку як вдома, так і в шпиталі під час хвороби Покійного.

Висловлюємо сердечну подяку членам Української Православної Громади в Ню Гейвені за участь в похоронах та за квіти на домовину Небіжчика, а Сестрицтву Парафії, зокрема, за впорядження поминок. Покійний любив відвідувати свою Церкву і цікавився розвитком парафіяльного життя. Добросердечне відношення парафіян було для нього великим моральним посиленням.

Всім Приятелям і Знайомим Покійного, що своїми відвідинами старалися Його потішити та посилити, а участю у похоронних відправах помолилися за Спокій Його Душі, просимо прийняти наше — спасибіг.

ЛЮДМИЛА — дружина
ВОЛОДИМИР — син
ГАЛИНА — невістка

✝

Ділимося сумною вісткою, що 4-го травня 1965 року в Лос Анджелес, Каліфорнія, по короткій недузі відійшов у Вічність на 76-му році свого життя

ВАСИЛЬ ПАЦІЙ

уродженець Глубічка Великого коло Тернополя, Західня Україна.
Похорон відбувся 8-го травня 1965 р.

●

Всім Тим, хто в часі наших тяжких днів і похорону прийшов з поміччю і розрадою, складаємо цією дорогою щиру подяку.

Горем прибиті:
СИН і СИНОВА (в Україні)
і сестра Е. Т. ЗАДОРОЖНА

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що 14-го травня 1965 р. в Ню Йорку, після важкої недуги, заосмотрена Святими Тайнами, на 52-му році життя, відійшла у Вічність наша Найдорожча

ЖЕНА, МАМА дітям і БАБЦЯ внукам

АННА ГЕЛЕТІЙ з дому Боберська

Покійна була членкою УНСоюзу, як також УРСоюзу. Вона народилась 5-го червня 1913 р. в Бервіку, Па.

Залишила в смутку чоловіка Івана, сина Иосипа, лікаря, доньку Олюсю, заміжню за адвокатом Тадеєм Майхереком, доньку Іванну, студентку, 5-ро внуків, 4-х братів і дві сестри.

ПОХОРОН відбудеться у вівторок, 18-го травня 1965 р. в год. 9-ій ранку з похоронного заведення Петра Яреми до церкви св. Юра при 7-ій вул., де буде відправлена Служба Божа, після чого похоронний похід поїде на цвинтар Кальварія на Квінсі.

Горем прибита РОДИНА

В ТРЕТЮ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Невіджалуваного ТАТКА

бл. п. Олександра Бородайка

буде відслужена

СВЯТА ЛІТУРГІЯ

в п'ятницю, 21-го травня 1965 року

о год. 7:30 ранку

в ЦЕРКВІ СВ. ЮРА в НЮ ЙОРКУ

РОДИНА

Замість квітів на могилу Дорогої Товаришки

бл. п. СТЕФАНІЇ з МОСОРІВ ТАБЕНЦЬКОЇ

складають 15 долярів на Залишенців у Німеччині

Олена з Яновичів ГУБЧАК і
Христина з Лепких СТЕФАНОВИЧ

Шікаґо, Ілл.

ПОДЯКА

Дня 4-го листопада 1964 року відійшов у Вічність наш Найдорожчий МУЖ і БАТЬКО

бл. п. д-р мед. Осип Сивенький

Дякуємо щиро Впр. о. деканові Ст. Баландюкові за відвідини Хворого, уділення Ст. Тайн, похоронні відправи та працальне слово. Впр. о. Л. Сивенькому дуже вдячні за співучасть в похоронних обрядах.

Зокрема дякуємо за безінтересовну та щиру лікарську опіку лікарям: д-рові Вол. Ґерентові, д-рові Н. В. Вавровї, д-рові М. Яцухові і д-рові М. Т. Ерґінові.

Дякуємо сердечно Родині та Приятелям, що не жаліли труду та часу та прибули здалека на похорони. Лікарському Товариству та його відпоручникові д-рові Кузикові гарно дякуємо за вислови співчуття і участь в Панахиді.

Найщиріша подяка Установам Громади Гартфорду, та поодиноким Родинам за вінки на домовину, Служби Божі, та пожертви на добродійні цілі. Окрема щира подяка Станиці Братства І Української Дивізії в Гартфорді за вінок, а голові Вп. п. П. Дутці та Вп. Ол. Богданів за почесну стійку біля домовини, Членам Станиці за винос домовини, а Вп. П. Дутці ще раз за працальне слово над гробом.

Від щирого серця дякуємо братам д-рові Петрові і д-рові Вікторові Сайкевичам, які прибули перші з допомогою, працали над гробом, д-р Петро від Приятелів, а д-р Віктор від Українського Лікарського Товариства. Вп. Вол Кебузові дякуємо гарно за його працання над гробом від Української Громади в Гартфорді. Хорові та його провідникові Вп. О. Пришлякові та Вп. М. Шевчукові, за співи на похоронах і Панахиді. Наша велика подяка Вп. п-ву Баландюкам і Вп. п-ву Стасишиним за їхній великий труд і поміч нашому найдорожчому в часі недуги, як і нам в нашому горю.

Сердечно дякуємо за поміч і труд Вп. п-ву Яцурам і Вп. п-ву Радіям.

Дякуємо гарно за вислови співчуття особисті, листовні, телеграфічні і телефонічні.

Наша сердечна подяка усім Громадянам, що не жаліли труду і часу і взяли участь в похоронних обрядах.

ЄВГЕНІЯ — дружина
ТАРАС, ОЛЕГ і РОМАН — сини

Академія в пошану Кардинала Йосифа Сліпого в Шикаго

18-го квітня старанням Комітету Оборони Традицій Української Католицької Церкви в Шикаго відбулася величава академія в пошану Кардинала Кир Йосифа Сліпого. Академія зібрала в авдиторії школи Шопена півторитисячну публіку (багато осіб відійшло, бо не було місця в залі).

Приявні із запертим віддихом слідкували за програмою. Її розпочав голова Екзекутивної Ради Мирян проф. Б. Попель. Святочну промову виголосив о. В. Тарнавський, парох Святоюрської церкви в Едмонтоні. Колишній вихованок Їх Блаженности Кир Йосифа змалював сильветку Кардинала Йосифа, починаючи з ранніх років його священства, яких неможливо не згадати, бо в них о. д-р Йосиф Сліпий приготовлявся до служби Богові, Церкві та рідному Народові. Вже в заранні свойого священичого життя заблистів він славою ученого Богослова світової слави внаслідок наполегливої праці над самим собою.

Ця обставина зумовила те, що Божий Слуга Митрополит Андрій Шептицький доручив о. д-рові Сліпому пост ректора Духовної Семінарії, а вкоротці потім і ректора Духовної Академії.

Нас, українців, зайво переконувати в тому, кого дав Господь Бог в особі Ісповідника Йосифа Сліпого. Це таке очевидне, що хіба засліплені злобою цього не можуть бачити. Нам не треба доказувати, чим для нас може бути встановлений Патриярхат Української Католицької Церкви. Основне ось що — Боже Провидіння дало нам мужа, який може нас вивести, як Мойсей Ізраїля з Єгипту з неволі хаосу у самостійне правопорядком нормоване церковне життя. Особа Кардинала Йосифа є для нас надією, що наша Церква вступає в нову добу свого життя.

На це й звернув увагу Папа Павло УІ-ий в історичній промові до українців під час римських святкувань.

На церковному полі, казав промовець, прийшов час, що його ми вже переживали на політичному полі за гетьмана Івана Мазепи. Інакшою була б наша історія останніх трьох сторіч, коли б нарід був пішов за гетьманом. Тут промовець навів слова таки самого Кардинала Йосифа: „Бувають втрати, яких вже більше не повернути, і не поможе падькання, нарікання і плач, як не помогло воно Адамові після втрати раю, або Ісавові після втраченого первороддатись. Все промовляє за те, що Боже Провидіння хоче нам дати мрію наших сторіч — усамостійнення в патриярхаті. Далекосяглі рішення зробив у цьому напрямі Вселенський Собор. Маємо найдостойнішу особу Ісповідника Йосифа, треба нам тільки взаїмної любови та пошани до того, хто всіх нас полюбив аж до границь смерти, на яку був виставлений щодня.

Ставши Патриярхом, Кардинал Йосиф нічого не зможе додати собі до тієї слави, якою вкрило його його ж ісповідництво, ставши патриярхом, Кардинал Йосиф дасть нашій Церкві те, чого вона не має — усамостійнення.

Нам лишається одне — молитва, якою випросимо в Бога ласку благасловення, яке Він хоче нам дати через кайданами освячені руки Ісповідника Їх Блаженности Верховного Архиєпископа цілої Української Католицької Церкви — Кардинала Кир Йосифа Сліпого.

В мистецькій частині академії виступали мистці - співаки п-во Ія та Любо Мацюки та д-р І. Рудавський, що в виконаних партіях, як усе, блистіли незвичайно цінними прикметами мистців естради: дикцією, прецизним володінням свого голосу, силою динаміки, як теж ніжністю почувань, переданих піснею. П-і Ія Мацюк — сопрано, співала „Молитву" з опери „Тоска"-Пуччіні, „Тече вода в синє море" — Фоменка та „Тополі мої" — Бобикевича. Д-р І. Рудавський — баритон, виконав: „Псалом Давида" — Барвінського та Гнатишина „Жита", а Любо Мацюк — тенор, співав: „О, Боже щедрий" — Волошина і „Нагадай, бандуро, співати" — Китастого.

„Сонату для струнних інструментів" виконала смичкова оркестра під керівництвом п. Мирослава Дуди.

Жіночий хор „Чайка" під керівництвом п. Мирослави Ґалан з прегарною дикцією відспівав „Учітеся, брати мої" — Давидовського та Степовоства". Прихильної нагоди, як тепер, не скоро можемо діжго: „Ой, діброво, темний гаю", а на кінець зі сольовим виступом п. Л. Мацюка „Молитву" з оперети „Запорожець за Дунаєм".

„Пролог" з поеми „Мойсей" віддала з чуттям У. Семчишин, а Т. Рихтицька — 10 пісню з тієї ж поеми. Павло Крутяк продеклямував „У поклоні Кардиналові" Т. Курпіти.

Накінець д-р Ю. Городиловський, голова КОТУКЦ, відчитав каблеграму-привіт для Кардинала Йосифа Сліпого.

Піснею-молитвою „Боже, вислухай благання" закінчилася ця прегарна в святочному настрої проведена академія, що була виявом пошани для Ісповідника Кардинала Кир Йосифа — наших гордощів і Слави українського народу.

Р. С.

„Запороже" і „Чорноморе" відбули спільну зустріч на Союзівці

Вже від самого ранку в суботу 1-го травня площа паркування на Союзівці почала заповнюватись автами із табличками таких назв як Квебек, Онтаріо, Пенсильвенія, Ню Джерзі, Огайо та інших. Приїжджі сердечно віталися із собою і чомусь то всі говорили собі на „ти", наче б були собі родиною. Воно в переносному значенню так і було, бо на той день два найстарші українські академічні козацтва „Запороже" та „Чорноморе" (засновані 1910, згл. 1913 рр. у Чернівцях на Буковині) відбули давно вже заплановану спільну зустріч, в якій взяли участь коло 100 осіб.

А вечором, на бенкеті, зароїлось від круглих малиново-білих та у формі мазепинки блакитньо-золотих шапок та лент, зовнішних відзнак приналежности до Козацтв. Відкрив бенкет Старший „Запорожа" П. Григорович, привітав представників, гостей та членів, а з-поміж них зокрема Отта Венке, що рік тому тяжко захворів, а тепер, в процесі видужання, виконує обовязки члена старшини Чорноморя, відпоручників тут вже заснованих студ. товариств — пп. Куропася від Укр. Студ. Громади та Филиповича від ТУСМ-у із Філядельфії, та інж. Клюфаса, від Тов. Укр. Інженерів, Ню Йорк. Опісля писарка „Запорожа", С. Жуковська відчитала надіслані писемні привіти.

Під час бенкету зложили привіти слідуючі представники: інж. Воробкевич — від „Чорноморя", Данціґ, інж. Л. Яцкевич — від „Багряного Цвіту", інж. І. Жуковський — від Центр. Об. Укр. Буковинців у ЗДА та О. Никорович, від СУСТА. Закрив трапезу Старший „Чорноморя" В. Гнідий, що накреслив ціль тієї зустрічі та подав до відома дальший хід програми.

Після бенкету, всі учасники перейшли до великої залі „Веселки". Сцена була удекорована знаменами обидвох Козацтв, а саме гербами, шапками із перев'язаними лентами та навхрест звисаючими шаблями. Стіни прикрашено рисунками-карикатурами із більш характеристичних моментів та постатей Козацтв, влучно схоплені юначки Н. Васілов та З. Венке.

Програма складалася із продукцій тріо ґітар, скечу, гри на фортепіяні, коротких доповідей про студентство у Канаді (Б. Борис) і висвітлення на екрані прозірок В. Гнідим про всебічний засяг діяльности обидвох Козацтв у ділянках культурно-націо-нальній, спортовій, розривковій, прогульковій та М. Руснака — із новіших часів. Вправно із гумором вив'язався із своєї ролі конференсьє М. Руснак, що до помочі мав юначку Л. Соколишин, але особливе враження зробив виступ О. Гавалешки, що при власному супроводі ґітари відспівав дві пісні.

А після програми — танці, що правда, під звуки не оркестри, а платівок награних через голосник. Перший танець згідно традиції, почався коломийкою, аранжованою В. Гнідим. Відбулась льотерія-томболя, на якій один із братів Пестиків із далекого Клівленду (що мали автову аварію в дорозі, але все таки вспіли приїхати на час) виграв пляшку „соковитої" та іншу премію.

За справність у полагодженні всіх біжучих справ як приміщення, харчування та підготовка заль, належиться висловити подяку та признання адміністрації оселі в особах пп. Кваса та Слободяна.

Неофіційна частина закінчилась пізно над ранком, у підібраному собі товаристві при столиках, жартами, співами, анекдотами. Ранком на другий день обидва Козацтва відбули ще свої наради, а після обіду учасники стрічі з жалем прощались і від'їжджали, з приємністю згадуючи цю милу, єдину в своєму роді студентську імпрезу.

Л. Г.

Окружний організатор УНСоюзу Єфим Омельченко відвідав Союзову Громаду в Лондоні, Онтеріо

Лондон, Онт. — 2-го травня українську громаду в Лондоні відвідав окружний організатор УНСоюзу на торонтську округу, яка обіймає також Лондон. Відвідини відбулися з приводу річних загальних зборів місцевого Відділу УНСоюзу ч. 460. Перед зборами п. Омельченко відвідав місцевих парохів, а саме пароха католицької парафії о. Байрака, і пароха православної парохії о. Дебрина, інформуючи їх про працю УНСоюзу взагалі, а місцевого Відділу зокрема. Оба отці прийняли організатора Омельченка прихильно, виявляючи зацікавлення союзовою працею та прихильну настанову до неї. На зборах Відділу Є. Омельченко виголосив довшу доповідь про стан УНСоюзу та його завдання під теперішній час. Численно зібрані приявні виявили зацікавлення думками доповідача й узяли участь в дискусії після доповіді.

Як окружний організатор п. Омельченко відвідує інші Відділи своєї округи та стимулює союзове життя й працю. Він є секретарем одного з Відділів УНСоюзу в Ґрімсби, Онт. й на терені свого Відділу та сусідніх громад виявляє успішну активність. В нагороду за його успіхи в минулому році, що був роком 70-річчя УНСоюзу він здобув срібну ювілейну відзнаку заслуги, яку одержав з рук головного секретаря УНСоюзу д-ра Яр. Падоха на недавніх Загальних Зборах Торонтської Округи в дні 1-го травня ц. р.

Н.Н.

● **В Італії сенсацію викликала афера** пачкування цигарок: тютюневий промисл є в Італії державним монополем. В даному випадку йдеться про виявлення банди, в яку був якось заплутаний також монаший орден ОО Капуцинів: на терені одного їх манастиря знайдено одного пачкаря вбитого, одного раненого, а один втік. Державу обманули на 64.000 дол.

ТАРЗАН, ч. 5 435. Дон Рід оповідає...

DON REED SIGHED. "PHIPPS DIDN'T MENTION MY MEETING WITH CAROL AND THE INCIDENT WAS DROPPED. THINGS MOVED SMOOTHLY AT THE OFFICE--"

"BUT THEN THE RUMOR BROKE ABOUT A WILD BOY IN AFRICA WHO WAS RAISED BY A TRIBE OF BABOONS!"

"CLYDE WHISKED ME AWAY. TO CHECK THE STORY. I DID NOT GET SUSPICIOUS UNTIL WE REACHED THE JUNGLE-- AND WERE SO TERRIBLY ALONE!"

Дон Рід зідхнув. — Фіпс не згадував моєї зустрічі із Керол, і той випадок забувся. В бюрі все йшло гладко...

— Аж нагло надійшла вістка про дикого хлопця в Африці, якого виховали в роді павіянів.

— Клайд витягнув мене перевірити цю історію. Я не мав жадної підозри, поки ми не дійшли до джунґлів... І були такі жахливо самотні!